

- вміє думати самостійно та вирішувати різноманітні проблеми, тобто застосовувати знання, отримані в процесі навчання;
- володіє критичним та творчим мисленням (сформованим в процесі навчання);
- володіє багатим словниковим запасом, який базується на вмінні застосовувати його адекватно до ситуації, глибокому знанні вивченого матеріалу з можливістю і бажанням його використання;
- вміє здобувати нові знання, тобто здатний до самоосвіти.

Отже, від сьогоденішнього випускника вищої школи вимагають практичного володіння іноземною мовою, яке дозволяє реалізувати такі аспекти професійної діяльності як своєчасне ознайомлення з новими технологіями, відкриттями і тенденціями в розвитку науки і техніки. Таким чином, проаналізувавши сучасні вимоги до професійної підготовки, слід зазначити, що лише за умов дотримання цих критеріїв формування у випускників ВНЗ системного підходу до аналізу ситуацій зростатиме їх конкурентоспроможність на ринку праці як у межах нашої країни, так і за кордоном.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Занина Л. В., Меньшикова Н. П. Основы педагогического мастерства / Серия “Учебники, учебные пособия”. – Ростов н/Д.: Феникс, 2003. – 288с.
2. Минина Н. М. Программа обучения активному владению иностранным языком студентов неязыковых специальностей и методические рекомендации. – М.: “НВИ” – “Тезаурус”, 1998. – 62с.
3. Освітньо-професійна програма підготовки бакалавра, спеціаліста і магістра. – Міністерство освіти і науки України. – К., 2002. – 51с.
4. Effective Speaking. Communicating in Speech. Christopher Turk, 2003.

ЕКЗАМЕН ЧИ ІСПИТ?

(ДО ПИТАННЯ ФОРМИ ПІДСУМКОВОЇ АТЕСТАЦІЇ)

Недашківська Т. Є., кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри слов'янських і германських мов, Житомирський державний університет імені Івана Франка

Проблема формування професіоналізму молоді у сучасному суспільстві стає дедалі актуальнішою, причому спочатку вона постала в економічно високорозвинених країнах. Це має своє цілком зрозуміле пояснення: швидкість змін обсягу наукових знань в інформаційному та постінформаційному суспільстві, кількість інформації позанаукового

характеру, яка щодня надходить з різних джерел, питання визначення контенту навчальних дисциплін і самого змісту професійної підготовки за спеціальностями, які дали б змогу дипломованому фахівцеві матеріально забезпечувати себе протягом життя, – ось далеко не всі об'єктивні підстави для дискусії щодо підготовки здобувачів вищої освіти.

Тривале осмислення й обговорення у різних колах (науково-методичному, викладацькому, професійному в різноманітних галузях) дало змогу переорієнтувати навчання у вищій школі на компетентнісний студентоцентричний підхід у підготовці фахівця. Правда, досі не дійшли остаточної думки стосовно того, ми формуємо компетентності чи компетенції? Як визначити відмінність між звичними знаннями, вміннями та навичками та компетентністю? Як сполучити індивідуальний підхід до навчання та стандартні змістовні програмні вимоги? Як узгодити шкалу оцінювання з можливостями її застосування для визначення досягнень студента з теоретичних дисциплін? Очевидно, ці проблеми тривалий час лишатимуться в полі зору теорії та практики навчання.

Однією з можливостей вирішення справи може бути комплексний системний підхід до навчально-методичного забезпечення дисципліни. Більше ніж двадцятирічний досвід викладання курсу «Теорія, історія і методи мовознавства» дозволив відпрацювати систему роботи, що дає змогу отримувати максимальний результат.

Названа теоретична дисципліна для здобувачів другого (магістерського) рівня освіти передбачає лекційний курс і семінарські заняття протягом двох семестрів і завершується екзаменом. Мета – узагальнення відомостей з лінгвістичних дисциплін. Обсяг матеріалу дуже значний, зокрема лише історія мовознавства охоплює період з середини II тисячоліття до н. е. (від зародження китайського мовознавства) до наших днів. Щоб максимально викласти максимальний обсяг матеріалу, ми розробили курс лекцій в системі презентації з ілюстративним матеріалом, що включає відомості про розвиток культури – скульптури, архітектури, музики, живопису тощо – в осередках розвитку лінгвістики (індійському, європейському, арабському, японському та ін.). Такий контекст дозволяє створити уявлення про умови, причини, особливості появи лінгвістичних учень.

Для забезпечення самостійної роботи студентів ми підготували та видали друком навчально-методичний комплекс, який складається з навчального посібника «Теорія, історія і методи мовознавства (конспективний виклад)» та нотатника для самостійної роботи «Лінгвокомпас», де закладено алгоритм організації індивідуального

вивчення дисципліни. Це забезпечує роботу студентів над складним курсом, особливо тих, хто навчається за індивідуальним планом, оскільки одночасно працює за спеціальністю.

Підсумковий контроль передбачає екзамен, який проводимо як іспит. До речі, в методичних колах непослідовно вживають ці терміни для назви форми контролю. Усе частіше іспит «витискає» екзамен, останній стає немодним. Проте традиційна форма контролю з питаннями, практичними завданнями в білетах – це саме екзамен, аж ніяк не іспит попри моду на використання цього слова. Іспит – особлива форма, яка передбачає інший склад завдань для перевірки рівня підготовки студента.

Думаємо, компетентнісний підхід вимагає не так екзаменаційної форми, як іспиту.

Іспит з курсу «Теорія, історія і методи мовознавства» являє собою ділову гру у формі наукової конференції з проблем лінгвістики. З програми іспиту, в якій викладачем сформульовані питання проблемного характеру (наприклад, «Ідеї граматики Пор-Рояля у генеративістиці Ноама Чомські»), студент обирає одне, готує доповідь до 10 хвилин часу та презентацію в режимі Power Point з дотриманням методичних вимог стосовно оформлення такого роду робіт. Під час іспиту студент оголошує доповідь з презентацією, дає відповіді на запитання інших учасників – не викладача! Після завершення своєї доповіді кожен учасник іспиту ставить запитання іншим доповідачам. Запитання має бути змістовним, щоб за його допомогою виявити рівень обізнаності студента з проблеми іншого доповідача. Ще одним видом роботи на такому іспиті є рецензування доповідей, яке передбачає аналіз змісту доповіді, грамотності мовлення, якості презентації з аргументованим висновком стосовно оцінки.

Заключний етап роботи такої конференції – оцінювання. Воно здійснюється самими студентами. Оцінка за шкалою ECTS є складеною:

- якість доповіді, включаючи відповідність змісту заявленій проблемі, логічність, послідовність, аргументованість, адекватність мовлення, дотримання часу – максимально 40 балів;

- якість презентації, включаючи дизайн слайдів, вибір шрифтів, кількість слайдів, тривалість демонстрації слайдів, їхня інформативність, структурованість, грамотність оформлення тощо – максимально 20 балів;

- якість відповідей на запитання – за кожну відповідь до 3 балів;

- якість поставлених іншим запитань – за кожне до 3 балів;

- якість рецензії – за кожну до 3 балів.

Таким чином, за проведену на вищому рівні доповідь з презентацією студент може отримати не більше 60 балів, тобто найнижчу оцінку, що може бути зарахована як позитивна. Це спонукає до активної участі в роботі: давати відповіді на чужі запитання, ставити свої, рецензувати виступи. Добротна робота дає змогу отримати дуже високі бали. У такий спосіб студент, якщо й не дуже вдало доповідав, може виявити низку компетентностей, щоб змінити ситуацію, а значить, кінцевий результат.

Запропонована форма підсумкового контролю досягнень магістрантів дає змогу актуалізувати їхні знання з теоретичних питань курсу, виявити вміння сформулювати повну змістовну глибоку відповідь у межах заданого часу, спроможність відповідати на запитання різного характеру з викладеної теми, вміння слухати інші доповіді і здатність осмислювати їх, щоб знайти можливість сформулювати адекватне запитання, наочно презентувати для інших зміст своєї теми, знаходити необхідну літературу, рецензувати роботу інших студентів, щоб у результаті поставити максимально адекватну оцінку. Це для студентів ще й своєрідна практика роботи об'єктивного екзаменатора.

Викладач у такій діловій грі виконує функцію модератора та фіксує кількість і якість роботи кожного студента за кожним її видом, щоб у процесі обговорення оцінок мати аргументи для забезпечення об'єктивності. Багаторічна практика показує продуктивність такої форми праці.

За відгуками студентів, чи не єдиним, хоча й дуже суттєвим недоліком такої форми підсумкового контролю є великі затрати часу та людського ресурсу. Але альтернатива «екзамен чи іспит?» лишає єдиний вибір і для викладача, і для студента – іспит. Це один з шляхів для формування компетентності та професіоналізму випускника ЗВО.

ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ТА ІНФОРМАТИЗАЦІЯ ВИЩОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ

Нікіфорова В. Г., старший викладач кафедри іноземної філології та перекладу, Київський національний торговельно-економічний університет

Сьогодні процес глобалізації є складним і об'єктивним процесом структурних та функціональних змін, які в свою чергу охоплюють усі сфери життєдіяльності суспільства. Ми стаємо свідками загальної гомогенізації, універсалізації та інформатизації сучасного світу,